

Telegraful Român

Abonamente:

Pe un an 32 coroane.
Pe șase luni 16 cor. — Pe trei luni 8 cor.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancațe se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiilor, după învoială

Abonamentele și inserțiile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Insemnări

Porniri desnădăjduite

Proclamația marelui sfat național român în care pulsează toată energia vieții noastre ferecate în sirul înbezniților veacuri de imboldurile mișelșii ale feudalilor stăpâni, a stărnit valuri de amară și desgustătoare turburări în presa jidovită din Budapesta. Doar toți se alinau în duleaga și copilărească nădejde că și acum li se va izbândi ca și la anul 1848 și 1868 să amăgească norodul «valahilor» creduli cu făgăduieli și momeli, bune de îngropat în paragrafii succiți ai vre-unei legi de autonomie simulăcră. Și de sigur, animat de credințele și iluziile acestea, a coborât la Arad și prietenul nostru de ieri, astăzi ministru: Oszkár Jászi.

Ținuta bărbătească, de o strămoșască îndărătnicie înleptată a frunțășilor noștri, l-a desecețat și acum joia dănsului strigă în gura mare că Ardealul e «codru Feriți și românii «stăhărați» ori pe grății diplomatice că suntem oameni «nesinceri».

Nu știm cum și ce învață Talmudul despre felul de a fi sincer față de «goi», știm însă un lucru și acesta-i curat și sfânt ca răsărutul soarelui, că neamul nostru delia stăpân până la sluga cea din urmă a fost și este sincer și drept. Și tocmai pentru sinceritatea și iubirea lui de dreptate a trebuit să îndure atât de mult dela slugile iadului, pe cari astăzi Cristosul dreptății și învierii noastre îi trimite în muncile de veci.

Dar chiamă și mărturi. Sporadicile declarații făcute ori nefăcute de vreun frunțas al neamului. Uită însă asemenea fașiselor să spună că ele, întru cât s'au făcut, au fost storsuri în umbra batonetelor jandarmărești, a temnițelor întunecoase și chiar a furcilor.

De înțelegem dragostea voastră din sinceritate, o înțelegem și ne înțorâm de fațășetea ei. Fiți fericiți cu ea în casa și țara voastră!

Chipul în care ne injură «Pester Lloyd» ne lasă de tot rec. Ne injură doar ca să poată mângâia și apăra jidănașii, că tare ni au năpădit satele românești! Strigă «ghivăni» doar i se va auzi glasul — hodoroșiți și răgușit întru înfalca apărare a foștilor săi stăpâni Tizza și Wekerle — în Paris, Londra și Washington. Și ar fi bine să i se audă, ca marii și dreptii noștri protectori, să i facă stațupă dintre noi, îndrănuându-i cu sămânță cu tot, spre plusuleve coline ale Palestinei! Noi vom fi foarte bucurăși să-i știm pe toți în Canaanul lui Moise.

Așa în presă! Dar nu se ostioiesc cu atât! Guvernul lui Károlyi a trimis o mulțime de scrisori, ziarăști în Elveția, Franța și Anglia să căștige prin informațiile ce le vor plasa în favoarea ungarilor, simpatile popoa-

relor antante. Și au mers acum mai în urmă și bancherii înfoiați de bancnote — apoi profesori și preoți pentruca reținând cunoștințe învechite și prietenii îndușmănte, să stăruie și în calea aceasta a întoarce inimile celor drepti și puternici de către «neamurile tâlhare: cehi, slovaci, români și sârbi».

Zadarnică încercare. Iluzii înșelătoare!

Lumina soarelui răsărit în chip atât de mareț nu o poate întuneca stolul corbilor și nici amuși glasul de dumnezească dreptate prin croncântul lor.

Unirea Românilor

Creștine, când te duci în noaptea sfinteii Iivieri cu lumânarea în mână la biserică, te duci cu gândul împăcat și cu sufletul senin, fiindcă știi un lucru: a înviiat Isus Hristos. Tot liniștiți și cu aceeași seninătate în suflet ne gândim astăzi încă la un lucru: și neamul nostru a înviiat spre liberate. Și trebuie să învețe, că așa o cere dreptate. Și trecutul nostru o cere; și la urma urmelor și istoria tot dreptate este.

Ian priviți înapoi în trecutul nostru!

În vremurile dintâi ale existenței noastre naționale, cum eram noi rișipii dincoace și dincolo de Carpați, instinctiv ne stăpânea același gând pe toți: că sântem una. Dragoș Vodă, mândrul vânător de bouri din Maramurăș, s'a pogorât din munți spre răsărit și a făcut un stat nou: Moldova. Iar altă povestire ne spune că Radu-Negru dela Făgăraș s'a slobozit de vale cătră Câmpulung și a întemeiat Țara Românească. Pentru aceeași țară ună poveste frumoasă învătășii nu află nici un temel, dar ea își află tălul ei în sufletul Românilor. Povestirea aceasta nu vrea să zică altă decăt că ne-am simții una.

Acum, venit-au și vremuri grele peste România. La noi ne-au încălecat Ungurii și ajutându-i împrejurările de atunci, din Român au făcut rob. În Țara Românească și în Moldova am trebuit să ne închinăm Turcilor și împărăția tuturor șafurilor lui Iumea asta le-a stors pe bietele țărișoare, aducându-le până aproape de peire și a introdus un sistem de guvernare păcătos, care și acum se mai ivește uneori ca o nălucă printre cei vii. Dar Voevozii români s'au ținut foarte vieteșje, și pe când șngerau ei cu vrednicii lor supuși, oamenii din apus puteau trăi în liniște și se puteau bucura de lumea lui Dumnezeu. Când Ștefan Vodă al Moldovei se împotriva cu ostășii lui — «cu trupurile și sufletele noastre» scrie cătră Papa — păgânătății, nemesul ungar din Ardeal, pasă-mi-te creștin, inhâna pe Român la plug și popa valah trebuia să-i ție câinii de vânătoare.

Se mai întoarce însă și roata vremii! Și cu un înainte de a se

încheia veacul al șasesprezecelea Mihai Vodă Viteazul zdrobi pe Unguri la Șelimbăr și intră în Bălgrad. Știi cine s'a gândit în clipile acelea mai întâi la unirea tuturor Românilor? Țărani noștri din Ardeal! Mucenicii satorilor noastre. Căci Mihai Vodă, care mai era și general, gândea că va putea face pe lângă unire și o alianță cu Austria împotriva turcilor. Împăratul Austriei? Slăbănogul împărat ședea în Praga și se tot căznea să cetească în stele, iar pe Mihai l-au omorât misei tocmiți de stăpânirea de aici. Gândul adus în ascușii săbiei de el însă s'a adopostit adânc în sufletele Românilor și nu le-a părăsit nici odată.

Și înainte de Mihai plînuia unirea Românilor un domn al Moldovei de origină străină: Ioan Despot-Vodă. Era un Grec șireț și lauduros, care bucură s'ar fi tras din veche viață de domn glorioasă. Cunoșcând originea romană a Românilor, i se părea Grecului acestuia, că el este chemat de soarte să unească pe toți Românii într'un singur stat. Nu l-au ieriat puterile, dar gândul se țesea mai departe.

Și ce să vedeți? Cu o generație după Mihai Viteazul se ivi un principe ungar în Ardeal, Gavril Bethlen, pe care-l frământa iarăș același gând în altă formă. Voia să unească Muntenia și Moldova cu Ardealul și să se facă rege — Rege al Daciei! — peste toți Românii, calvinizându-i. Zadarnice sânt minciunile ungaruștii. Istoria e de partea noastră. Doar Bethlen știa ce spune!

Pe când principiile acesta calvin se încerca să facă o singură țară de Români, trecându-i pe aceștia la altă lege, pe la finea veacului al XVIII-lea era să fim toți Românii sub o singură stăpânire ortodoxă. Catarina II, împărăteasa tuturor Rușilor, voină să smulgă Ardealul din mâna Habsburgilor, se gândea să facă pe generalul Potemkin, favoritul ei iubit, stăpânul pravoslavnic peste toate părțile locuite de Români. Astfel s'ar fi creat o Dacie ortodoxă, în deosebire de Dacia calvină, visată de Gavril Bethlen, sub suzeranitate rusească. Frumosul general mincinos nu izbuti. Dar ce ne învătăș planurile acestea? Că știa lumea că sântem un singur neam și că se cuvine să fim unii. De aceea s'au și încercat în trecut să ne unească unii într'un chip, alții într'altul.

Gândul de unire a robit sufletul Românului din secolul al XVIII-lea încocoace și mai mult, și chiar încercările puterilor vecine, Austria cu acățșul ei unguresc, care ne ținea sub jug pe noi Ardeleni, pe frații din Țara ungurescă și din Bucovina, și Rusia preacresștină, care lăcomea tot atât de mult la avntul nostru, — chiar încercările acestea de a împedea orice unire între țările surori, ne dovedesc că era înfrăcănată ideea unirii în sufletele Românilor. Veacuri de-arândul am hrănit gândul acesta sfânt, ve-

curi de-arândul au crezut și străini în el. Numai vremurile nu ne-au fost prielnice.

S'au schimbat acum și vremurile, și pe când Românii noștri muriau pentru un împărat foarte îndepărtat pe cele câmpuri de război, frații noștri din Regat la Sibiu, la Oltuz, la Mărășești au botezet cu sânge zorii mântuirii noastre.

Numai Ungurii se fac a nu ști, cine sântem noi și se împotrivesc năzuințelor noastre. Orbi față de trecut și surzi față de viitor, își astupă urechile și strigă în gura mare: nu-i adevertă! Sărmani copii fără de minte: întorc spatele zidului și zic că nu există; și apoi învârtindu-se grabnic pe picior, se izbesc cu capul de zidul neexistent, de sar scânteei...

Apa Dunării n'o pot face Ungurii și maghiaro-jidamii lor să curgă în sus. Vor schimba ei mersul istoriei? În ciuda tuturor calomniilor și minciunilor meșteșugite unirea se face, trebuie să se facă; așa cere istoria și istoria este dreptate.

R. Căndea.

Marele Cartier General

Români!

De înalt ordin al M. S. Regelui Ferdinand I, în urma chemării Comitetului Național Român, armata noastră a trecut Carpații.

Pașind cu dragoste frățească pe pământul Transilvaniei ostirea română vine în numele unor sfinte drepturi naționale și omenești pentru a garanta libertatea deplină a tuturor.

Insufleteții de aceste gânduri, asigurăm pe toți locuitorii pământului românesc până la Tisa și Dunăre, fără deosebire de neam și de lege, că vom păzi cu credință viața și avntul tuturor.

Îndemnăm deci întreaga poporație, pe căm pavăza oastei române, să-și continue ocupațiile obișnuite, astfel ca viața normală în sate și orașe să nu sufere nici o turburare.

Fiecărui locuitor i se va respecta libera exercitare a drepturilor sale cetățenești, dar în același timp se pune în vedere tuturor, că orice încercare de a provoca dezordine, de a săvârși acte de violență sau de nesupunere, se va pedepsi cu toată severitatea.

Șeful stat-majorului general al armatei
GENERAL PREZAN.

La Bălgradul nostru!

Toți românii de pe aceste plaiuri să-și deie întâlnire în cetatea vestită a Bălgradului LA ADUNAREA NAȚIONALĂ de Duminecă, în 1 Decemvrie n. (18 Noemvrie v.) 1918.

Nr. 506/918

(283) 2—3

Concurs repețit

Pentru întregirea parohiei de cl. III Fundata, din protopresbiteratul Branului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român», în temeiul ord. Ven. Consistor Arhidiecezan Nr. 10841,918 Bis.

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fașionate în coala B pentru întregirea venitelor profeșii dela stat.

Concursurile înzestrate cu documentele cerute sânt a se înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar concurenții — cu observarea precăsiilor regulamentului pentru parohii — se pot înfașșa înaintea alegătorilor spre a căna, resp. a oficia și cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Zărnești, la 30 Octombrie 1918.

Oficiul protopresbiterat al Branului în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Dan,
prot. on., adm. prot.

Cancelaria advocațională

Liberat de serviciul militar, mi-am redecis cancelaria advocațională în Sibiu, strada Cîsnădiei Nr. 28.

(285) 1—1 **Dr. Mátyás Lazar,**
advocat.

Cancelaria advocațională

Instințez Onorata mea clientelă, că eliberat fiind de serviciul militar, mi-am redecis cancelaria advocațională în Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 7.

(286) 1—3 **Dr. Adolf Hirsch,**
advocat.

Semințe din agrul lui Cristos

cuvântări bisericesti pe toate Duminicile și Sărbătorile de peste an, precum și la casuale bisericesti, publice și private

Zacharia Boiu, fost asesor consist., etc.
Tomul I: Cuvântări la Duminicile de peste an.
Cuvântări la praznice și sărbătorile bisericesti.
Tomul II: de peste an, precum și la casuale bisericesti.

Cuvântări bisericesti la înmormântări, parastase și alte festivități funebreale.
Adăsură de texturi biblice pentru cuvântări funebreale.

Cuvântări funebreale și memoriale.

Prețul: de fiecare tom 3 Coroane plus portu postal 3 Coroane.

La Librăria arhidiecezană din Sibiu—Nagyzeben se află de vânzare următorii numeri din

Biblioteca școlărilor

ingrijită de V. Stan, profesor.

- Nr. 1. Legende, de S. Fl. Marian.
2. Eponim.
3. Balade populare, de V. Alecsandri.
4. Din lumea paserilor, legende după S. Fl. Marian.
5. Sentinela română, de V. Alecsandri.
6. Prihorul.
7. Impăratul Rogojina.
8. În noaptea sfântă.
9. Tara pomilor.
10. Luptele lui Traian cu Daci, după A. Vlahuța.
11. În Nazaret.
12. De Crăciun.

Prețul: de fiecare număr 10 fil. plus portu postal recomandat 40 fil.

În editura «Librăriei arhidiecezane» din Sibiu—Nagyzeben a apărut și se află de vânzare

Apostolul

care cuprinde

Faptele și epistolele Sfinților Apostoli.

Tipărit în zilele Preînălțatului Împărat și Rege Carol al IV-lea, cu binecuvântarea Înalt Preasfințitului Domn Vasile, Arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Mitropolit al Românilor de religiea greco-orientală din Ungaria și Transilvania, consilier înlim de stat al Măiestrii Sale ces. și reg.

Prețul unui exemplar:

Legătură simplă K 15—, plus portu postal K 3—
Legătură imitație de piele K 20—, plus portu postal K 3—.

Revanzătorilor li se dă 10% rabat.

La «Librăria Arhidiecezană» în Sibiu—Nagyzeben, se află de vânzare:

Biserica catedrală

dela

Mitropolia ortodoxă română în Sibiu.

Istoricul zidirii (1857—1906)

de

Dr. Ilarion Pușcariu,
Dr. E. Miron Cristea și Mateiu Voileanu.

Cu 24 ilustrațiuni și 3 faesimile.
Prețu 4 cor., plus 60 fil. portu recomandat.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană:

Despre caritatea creștinească.**Trei predici**

de

Abatele Metodiu Zavoral.

Prețu: 30 fileri plus 10 fileri portu.
Se vinde pentru scopuri culturale-filanropice.

A apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană, din Sibiu—Nagyzeben.

Adolf Harnack.

Monahismul,
idealurile și istoria lui

trad. de

Dr. Gh. Coșma.

Prețu unui exemplar e 1 Cor.,
cu portu postal, 1 Cor. 15 fil.

La «Librăria Arhidiecezană» în Sibiu—Nagyzeben, se află de vânzare:

Dr. Petru Șpan

conferență cetă la congresul învățătorilor gr.-or. români din Bihar:

de

Nicolae Regman.

Prețu: 30 fil. plus portu postal 6 fil.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană:

Conclucarea omului cu Dumnezeu.**Predici**

de

Mihal Păcăian,

protopresbiter

și alți profeți din presbiteratul B-Comoșului
Prețu 3 cor., plus 12 fil. portu.

A apărut și se găsește de vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu—Nagyzeben:

Calendarul arhidiecezan
pe anul 1919

și cuprinde o bogată materie de citit, din care amintim următoarele: Nu scapi de ce îți scrie. *Versuri de astăzi*: Scrișorau din Italia. De trei zile. *Mort*. Departe. De-acasă. Ce mai e pe-acasă? Căteșești. *Vorba românelui*, zicător din popor. Cum să citim? *Din scrierile celor dispărați*: Rugămintea din urmă. Mama rănilor. Bunica. «Târta-pârta». *Eroii nu mor*: Sublocotenentul Nicolae Brote, medicul Dr. Nicolae Aron. Sorin Barciuan. *Snoave și istorioare*: Fațonul buclătar. Fata de om bogat și bobul de mizerie. Împărat și derisiv. Un cârciumar de altădată. Cu musca pe căciulă. Primiciușă de treabă. Suijba de noapte. *Pentru economi*: Să învățăm dela străini. Clădirea grajdurilor. Griji de galie. Palatagele (paradaze). Cum se păstrează cartofii. Culeșul de poame. Poamele vermoșoase. *Fel de fel*: Vremea d'apoi. Băile de soare. Ofica sau tuberculoză. Bani răspândese boale. Obicei rău. Ingrijirea nervilor. Despre lunăci. Cățăronie pe jos. Alcoolul și răsobul. Apăsat de grija milioanei. Căță mame. Copilul nu trebuie legănat. Turbul desparțenței. «Sîrut mână». Ojet bun de casă. Păstrarea merelor. Poruncile căsătoriei. *Săntă*.

Calendarul arhidiecezan pe 1919 este împodobit și cu patru ilustrații: George Coșbu, Sublocotenentul Nicolae Brote, Dr. Nicolae Aron și Sorin Barciuan. — În celelalte părți ale Calendarului sânt: Cronologia, zilele și lunile de peste an, înmormântările, Casele domnitoare, tarifele nouă de poștă și de timbre, însemnarea țigurilor, aranjate după *alfabet* și *luni*. Extras din catalogul librăriei arhidiecezane desvred deopust de cărți bisericesti, școlare, regulamente, blanchete și icoane.

Calendarul s'a tipărit în două ediții: o ediție cu «Sematismul» bisericii ort. rom. din Ungaria și Transilvania, cu «Evidență» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catehești și învățători, și o altă ediție, populară, fără sematism.

Sematismul se vinde și în broșură separată, cu 1 Cor., plus portu postal 20 fil. Alături librăriilor, cât și particularilor, pentru desfacere peste 10 exempl. se dă rabat.

Prețu: (Ediția cu Sematism 4 Coroane plus portu postal 20 fileri.
" fără " 2 Cor. 50 fil. " " 20 " ")

: : : Cu trimiteră recomandat portu postal 40 fileri. : : :

Încercări

În ziarul **Telegraful Român**, care apare de 3 ori pe săptămână, se publică cele mai ieftine

inserate și reclame

cu deplin succes. — Adresa: Administrația **Telegraful Român**,
: : : Sibiu (Nagyzeben), Strada Măcelarilor 45. : : :

Cei ce fac comande pe temeiul acestor reclame și inserate, să amintească totodată și numele foil noastre.